

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadno od ... 10 helera	U Beogradu i u krajevima zapadno od ... 3-00
U Beogradu i u krajevima zapadno od ... 12 helera	U Beogradu sa dostavom u kuću ... 3-00
U Beogradu i u krajevima zapadno od ... 12 helera	U Beogradu sa dostavom u kuću ... 3-00
U Beogradu i u krajevima zapadno od ... 12 helera	U Beogradu sa dostavom u kuću ... 3-00

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplata Topličin venac broj 21. Telefon br. 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

ZBOG PRAVOSLAVNIH PRAZNIKA IZLAZI NAREĐNI BROJ NAŠE GA LISTA U SRIJEDU 9. O. MJESECA U JUTRO.

UREDNIŠTVO.

Božić!

Sutra slavi pravoslavna crkva i njezini vjernici najveći hrišćanski praznik: uspomenu rođenja Isusa Hrista, sina božjega. Slavi dan rođenja Bogočovjeka Isusa Hrista, koji je došao na ovaj svijet, da propovijeda mir i ljubav među ljudima, pa je zbog toga morao da umre mučeničkom smrću. On, Isus Hrist umro je na krstu, ali njegova je sveta i uzvišena nauka ostala i vlada danas cijelim kulturnim svijetom. Danas činje se, kao da su je narod zabravili, ali kada ne bude više trajao ovaj strašni rat, kada će palma mira prolistati i donijeti mnogo napaćenom ljudstvu teško iščekivani mir, sigurno je, da će ova sveta nauka još više ovladati svijetom, na spas i opšte izmirenje cijeloga čovječanstva, koje će morati poslije tolikih iskušenja na kraju ipak uvidjeti, da jedina još ljubav može i smije da vlada među ljudima.

U čvrstoj vjeri, da je ovo posljednji Božić, kojega narodi cijele Evrope i polovine ostaloga svijeta slave pod oružjem, pozdravljamo naše čitaoce pravoslavne vjere sa najiskrenijom željom, da nas idući sveti božićni praznik zatekne sve izmirene, srećne i u punom smislu riječi zadovoljne!

Hristos se rodi!
Vaistinu se rodi!

Tugaljiva tačka

Upravo onog dana, koga je istekao rok, dat sporazumu za stvaranje opšteg mira, stigli su pregovori između središnjih vlasti u Rusije u izvjesnom smislu do kritične tačke. Iz Petrograda dolazi vijest, da ruska republika želi preinještaj pregovora iz Brest-Litovska u Stockholm, i ako bi se prema dogovoru od Božića pregovori imali nastaviti 5. januara opet u Brest-Litovsku. Delegati središnjih vlasti odbili su ovaj predlog — kao takvim označena je izričito želja Rusije u zvaničnim depešama — pošto Austro-Ugarska i Njemačka ne mogu na nj pristati. Njemački kancelar uzelo je po tom pitanju riječ u glavnom odboru njemačkog carevinskog vijeća, i naveo razloge, zbog kojih je ovo odbijanje četvornog saveza bilo potrebno. Grof Hertling upozorio je na način, koji se nipošto ne može pogriješno razumjeti, da je prije svega djelovanje sporazuma, koje one mogućava izbor ma kod mjesta na neutralnom zemljištu za pregovore. Time je stvari dao ime, što joj pripada i ukazao na opasnost, kojima bi se središnje vlasti time izložile, kad bi pristale na ruske predloge.

Ovim su istupile i potajne namjere zapadnih sila, obzirom na sadašnju mi-

rovnu konstelaciju u potpunoj svjetlosti. Nije bilo teško primjetiti iz raznih govora u Londonu, Parizu i Rimu, kao i iz glasova koalicionne štampe, neku težnju, da se pred svojim narodima dokumentuje izvjesna promišljenost i popustljivost. Već iz samih uzroka za prestiž, trebali su Lloyd George i Clémenceau utoliko zaklona, što nijesu nipošto htjeli, da natovare na sebe krivicu zbog produženja rata. Tako su se učinili pred javnošću, a potajno su se nadali, da na istoku ipak neće doći do mira. Zato su buškarali u Ukrajini, i zato su pokušavali svima sredstvima, da ma u posljednjem trenutku dobiju kakvog bilo upliva na ruske narodne komesare. Ovo se čini, kao da im je i pošlo za rukom, i ako ne baš sasvim. Svakojako se može staviti na njihov naročiti konto ovaj predlog, da se mjesto za pregovore premjesti u Stockholm. Jer sporazum zna, šta bi za nj značila takva promjena situacije. Stockholm ne spada u indiferentna mjesta neutralnog inostranstva: Stockholm nosi danas karakter političkog središta rata prvog stepena. Nigdje nije u tolikoj mjeri ispredena mreža tajnih spleta tako gusto o društvenom i ekonomskom životu, kao tu, nigdje nije tako nepromišljeno na djelu engleski novac, baš kao u švedskoj prijestolnici. Ni jedno mjesto na svijetu ne može se ponositi ni sličnim sistemom agenata i „špiclova“, kako je to sporazum ovdje organizovao. Obzirom na ove činjenice pretvorili bi se pregovori između obadvije stranke — kad bi se nešto odista preselilo u Stockholm, — već poslije četvrt sata u smiješnu grimasu, a izjave ruskih delegata ne bi više imale onu bezuslovnu iskrenost i pouzdan izgled, zbog kojih se sada hvale.

Austro-Ugarska i Njemačka nijesu mogle prema ruskom predlogu uzeti drukčije stanovište, nego onako, kako se to doista desilo. — ako nijesu htjele da budu svoji rođeni neprijatelji. Sa svojim nepristankom one su i subjektivno i objektivno u pravu, jer imaju uza se sve istorijsko iskustvo. Predmirni ugovor, kojim je dovršen rusko-turski rat 1878. godine, zaključen je na turskom zemljištu, u San Stefanu, preliminari Versailles-koz mira 1871. godine završili su njemačko-francuski rat na francuskom zemljištu, a mirom u Pragu — na austrijskoj teritoriji — svršen je rat od 1866. godine. Da li su neutralne države posredovale ili ne, — tek većina mirovnih pregovora iz svjetske istorije odigrala se na zemljištu jedne ili druge neposredno zainteresovane strane. Utoliko većom opravdanošću mora se u sadašnjem trenutku držati već ugovorenoga miesta za pregovaranje, i utoliko više, što se dogovori vrše bez posredovanja neke druge države. Treba pričekati, kojim će putem udariti nova ruska republika zbog ovog novog šahovskog poteza svojih dosadašnjih prijatelja: da li onim, časnog, direktnog sporazuma, koji će razriješiti i za boj nesposobnoj zemlji donijeti blagoslov mira. Ili onim dugim, koji preko gorkih razočaranja vodi ponovo na galiju engleskog ropstva.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 5. januara.

Istočno bojište:

Primirje.

Taliansko bojište:

Borbena djelatnost kretala se u graničama vremenske topničke paljbe.

Nadželnik glavnog stožera,

Pregovori za mir

Pregovori nastaviće se u Brest-Litovsku.

Trockij kod pregovora.

Kb. Brest-Litovsk, 5. januara.

Na brzovaj, koji su juče izaslanici četvornog saveza uputili gospodinu Jofteu, ruski izaslanici su odgovorili, da će, obzirom nato, što su izaslanici četvornog saveza već prispijeli u Brest-Litovsk, 5. januara zajedno s narodnim komesarom za spoljne poslove otputovati u Brest-Litovsk.

Središnje vlasti ne će mir, koji bi se kosio sa njihovim životnim interesima. (Naročiti brzovaj „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 5. januara.

O juče javljenom događaju u mirovnim pregovorima u Brest-Litovsku javlja „Az Est“ iz bečkih političkih krugova, da se protest Rusa protiv 1. 12. tačke mirovnih pregovora osniva na jednom nesporazumu. Odlučno se pak naglašuje, da ni monarhija ni naši saveznici neće pristati na onakvu izmjenu naših uslova, koja bi se kosila sa životnim interesima središnjih vlasti.

Thomas u Petrogradu.

Kb. Berlin, 5. januara.

Kako „Vossische Zeitung“ saznaje, u Parizu se govori, da je francuska vlada izabrala u susret želji francuskih socijalista, što je Thomasu dozvolila, da u francuskoj misli ode u Petrograd.

Ženski međunarodni mirovni kongres.

Kb. Bern, 5. januara.

Švajcarski odbor gospodja namjerava da priredi međunarodnu mirovnu skupštinu žena, koja bi se održala od 3. do 8. marta. Na skupštinu će se pozvati poznatije ženske u zaraćenim i neutralnim zemljama.

Znaci o promjeni gledišta u Engleskoj.

(Naročiti brzovaj „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 5. januara.

U Engleskoj se množe znaci o izvjesnoj promjeni gledišta i o popustljivosti. „Sozialdemokraten“ misli šta više, da je u sporazumnim zemljama na pomolu ozbiljna politička kriza. Nije isključeno, misli isti list, da će i sam Lloyd George biti pozvan, da ispita koliko je sati izbio, pa da se stavi na čelo potrebnih promjena u cjelokupnoj dosadašnjoj politici sporazumnih sila.

Helsingforski list „Hufvudsteb Bladet“ donosi izjavu poslanika jedne sporazumne sile u Petrogradu,

prema kojoj bi zapadne sile bile sad sklone miru. Iz mjerodavnih poslaničkih krugova izjavljeno mišljenje, da sporazumnim silama ne ostaje nikakav drugi izlaz, nego da zajednički s Rusijom pristupe pregovorima o miru. Ova je izjava istina privatnog karaktera, jer se još ništa tačno ne zna, kakvo će držanje zauzeti Lloyd George.

Reutеров ured na djelu.

Navodne Trockove izjave.

Rotterdam, 5. januara.

Reutеров ured, koji o ruskim prilikama uvijek tendenciozno piše, javlja, da je Trockij u izvršnom odboru izjavio, da radnička vlada i radništvo neće nikada prihvatiti onakve uslove, kakve Njemačka hoće da nametne. Ako središnje vlasti neće Poljacima, Litavcima i Lotišima ustupiti pravo, da sami riješe o svojoj sudbini, onda će biti neizbježno potrebno, da se odbrani ruska revolucija. Odbor je donio rezoluciju, kojom se tvrdi, da Njemačka neće narodima u posjednutim oblastima da ustupi pravo samoodređivanja, nego da vodi zavojevачku politiku. Njemačka treba da povuče svoje čete iz Poljske, Litavske i Kurlandije. Osim toga, prije no što se donese sudbina o posjednutim oblastima, moraju se u nju vratiti svi oni, koji se u njima ne nalaze. Tvrdjenje njemačkih izaslanika, da je volja stanovništva već sa svim jasno iskazana u korist središnjih vlasti, sa svim je neosnovano, jer su stanovnici takvu odluku donijeli pod pritiskom ratnih zakona.

Trzavice između Trockog i poslanika sporazumnih sila.

(Naročiti brzovaj „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 5. januara.

Između Trockog i poslanika sporazumnih sila izbile su nove trzavice. Američki poslanik je saopštio Trockom, da je engleska vlada voljna, da pusti u slobodu napuštene kurire, ali se Čičerin ne priznaje za poslanika. U pitanju kurira izbio je sukob i sa francuskom vladom. Pošto je francuski kurir ponovo zadržan, poslanik Buchanan je ruskoj vladi zaprijetio, da ni Engleska neće propustiti ruske kurire.

BILANS 1917.

Otvorena riječ francuskog socijaliste.

(Naročiti brzovaj „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 5. januara.

U listu „Pays“, koji je raspoložen miru, piše socijalista Longuet o bilansu 1917. godine i veli između ostalog: Godina je otpočela odgovorom sporazumnih sila na Wilsonov poziv za mir. Taj odgovor sporazumnih sila je izazvao mnogo nesreće, jer je sadržavao nemoguće uslove, među njima i podjelu austro-ugarske monarhije. Monarhija je trebala da bude podijeljena u male države, koje ne bi bile sposobne za život. Osim toga je Carigrad, u kome živi 600.000 Turaka, obećan Rusiji. Tim nezgodnim zahtjevima je sporazum postigao to, da su se Njemačka i njeni saveznici još tješnje spojili.

Događaji u Rusiji

Sastanak ustavotvorne skupštine.

Na 5. januara.

Kb. Petrograd, 5. januara.

Obzirom na to, što za mjerodavno riješavanje ustavotvorne skupštine nije još postignut dovoljan broj poslanika, a osim toga su mnogi poslanici došli do svojih mandata nepravilnim putem, dalje s obzirom na to, da mnogi članovi zakonodavne skupštine nijesu još prispijeli u Petrograd, kao i na to, što tok izbora daje opravdanu nadu, da će se poslije božićnih praznika moći postići za riješavanje dovoljan broj poslanika, savjet narodnih povjerenika je odredio 5. januara kao dan sastanka ustavotvorne skupštine, pa je ujedno utvrdilo da je za mjerodavno riješavanje broj od 400 poslanika dovoljan.

Sa trećeg ruskog seljačkog kongresa.

Kb. Petrograd, 5. januara.

Treći seljački kongres je donio odluku, kojom se pozdravila ustavotvorna skupština, koja odgovara nadama radničke mase i zahtijeva se, da se skupština što prije sazove. Ujedno je u odluci iskazano, da će se kadjet i elementi, koji ne uživaju izborno pravo, isključiti iz skupštine. Savjetu narodnih komesara je upućen pozdravni brzovaj, kojim se traži najžešća borba protiv protivrevolucije.

Rezultat izbora za ustavotvornu skupštinu

Basel, 5. januara.

Kako „Matin“ iz Stockholma javlja, izbori za ustavotvornu skupštinu donijele su vjerovatno ovaj rezultat: 185 boljševika, 40 revolucionarnih socijalista (ljevice), 75 ukrajinških revolucionarnih socijalista, 375 revolucionarnih socijalista (desnice), 25 socijaldemokrata, 60 muslimana, 20 Jevreja i zastupnika drugih malih narodnosti, 25 Kazaka, 10 veleposjednika desnice i 24 kadjeta.

Saobraćaj robe s Rusijom

Haag, 5. januara.

Listovi javljaju iz Petrograda: Zastupnici berlinskih i bečkih tvrtki već su posjetili u Petrogradu modne radnje i primili porudžbine za mjesec februar. Za ruski Božić očekuje se njemačka trgovinska flota sa raznovrsnom robom.

Stapanje Japana u diplomatske odnose s ruskom vladom

Berlin, 5. januara.

„Berliner Tageblatt“ javlja posredno iz Tokia: Japanska vlada je riješila, da s novom ruskom vladom stupi u punom obimu u diplomatske odnose. Japanski poslanik će ovih dana u tom smislu dati izjavu u Petrogradu. Ovu vijest vlada sporazumnih sila nijesu do sad pustilo u javnost.

Estonci napuštaju front.

Haag, 5. januara.

„Matin“ javlja iz Petrograda: Čete estonskog fronta se vraćaju svojim domovima. Oko 20.000 ljudi napustilo je frontni odsek kod Rige.

PODLISTAK

Bož. D. Lukić:

Hristos se rodi!...

U kapljicama jutarnje rose odbija se bljesak rođenja sunčevog. Obuhvatajući svet, svojim zracima ono se slobodno meša s tim malenim, treperim dragim kamenjem, da bi ponovo iz njih zablistalo hiljadama svetiljaka i mnogocvetnih odblesaka usred probuđene i oživele prirode. Tako jevanđelska povest o rođenju Hristovom, koja danas crkva slavi u svojim himnama kao sunce pravde, pronicu u duše vernih, i ožarivši skrivene kutice našeg metežnog, kapljicama sličnog života, ponovo se razliva u luče raspoloženja i čustava i na taj način niču tajanstvene analogije između događaja istorije i pokreta našeg unutarnjeg sveta. Hristos se rodja u srcu ljudskom, zvezda putovodja javlja se nad horizontom našeg života i osvetljuje okružujući mrak. Ako mi svečano zavirimo u svršenu u nama tajnu vere, videćemo u siromašnoj klećici duše naše čistu Djevu, Mater nebeskog Mladencu. Makako bila bedna i uboga peštera našeg srca, ipak tamo, u dubini, u skrivenom kutiću, svaki čovek čuva svoju svetinju, uspomenu čistih trenutaka detinjstva, nezrečenu tajnu, blagostilanje nade, beli lilijan svetih sanjarija, zagonetni zapis svoga proishodjenja. nerazrešeni horoskog svoje sudbe.

U svakom od nas je taj potajni, unutarnji čovek. To je mistička veza, koju kiti plodom Duh Božji, koja upleće u se božanstvo, iz koje se radja Mladencu — Bogočovek! To je najintimnija sadržina svake duše, to su grudvice razbacanog u našoj grehovnoj prirodni zlata — sabrane u jednu svetlu rudu presvete Djeve Marije, i te luče, koje se prosipaju u kaplje našeg duhovnog zlata, roje se u milionima srdaca lepom novog jutra.

Hristos se rodil! Udaljuje se od srca gradski metež, stišavaju se zemne brige, zamuče nevolja. Nad svetom je prostrta tamnoplava porfira božanstvene slave, na njoj sijaju zvezde a s njima i ona čudnovata zvezda beskonačnog ideala, koja do sada još svetli svetu u jevanđelju mira i ljubavi. Obnovljen život duše, rodjeni Bogomladenac, koja brižna mati zavija u pelene, s ljubavlju se polaže u one jaslje, iz kojih je stoka dobijala svoju hranu. I sadržli u sebi silu, koja obnovljava, koja sazda na same. U to vreme kad se svršava ta velika tajna ovaploćenja, spava bliže postavljenim Vitejem i daleko je već otišla zloba dana, no bodrstvuju pastiri u polju, ti prestavnici prirodnosti i prostote, koje su mizell glavari savremenosti, zaboravljajući, da je njihov „otac Avram“ bio takodje pastir. Kako je sve to večno:

juče i danas, tada i sada. Istinu vere i sada bliže i jasnije oseća onaj, koji je sačuvarao prostotu duše. „Ja vam javljam veliku radost“, — govori im anđeo. Slava na nebesima a dobra volja među ljudima, pesme anđela i jaslje Mladencem, — sve je to organski sjedinjeno za njih u jedno celo, i oni prvi padaju na kolena pred svojim Spasiteljem. O, braćo! Ako je dobra volja posetila vaše srce, ako ste pod utjecajem božićnih uspomena osetili svoju ličnu tajnu, svoga Hrista, ne odbacujte dalje od sebe ta svoja prosta, detinjiska, pod otvorenim nebom odnegovana čustva, koja, slično pastirima, videvši svetlog anđela, hoće da sviju svoja kolena pred božanstvenim Mladencem! To je najbliži put za pristup Nepristupnome!

Ima i drugi put velikoj tajni: to je put mudraca, istinita, žedna neba, nauka. Ali je taj put dalek, i ne mogu se svi, „koji zvezdama služe“ naučiti od zvezde. Ima i drugi učeni ljudi, književnici jerusalimski, koji znaju Vitejem i pokazuju put k njemu, ali zvezda ne ide pred njima i ne dovodi ih onome domu, gdje je bio Mladencu. Jedni gledaju na nebo, drugi sav pogled svoj upravljaju zemlji; jedni traže putovodne zvezde, drugi bi samoj zvezdi hteli da pokažu svoj sopstveni put; jedni se klanaju istini, drugi je savnjuju s brojkama svoje arhive. Mudraci idu u Vitejumu, knjižnici ostaju u svome ovašatom Jerusalmu. Ako hoćete da se poklonite Hristu kao pastiri, da osetite po-

trebu da se sveštosti razuma poklonite i razumom svojim, podjte putem mudraca. Neka vaša nauka traži sunce pravde, a ne zaključuje se po puno u brojke pismena i naerte pojedinih reči u toj harmoničkoj knjizi prirode i života, koju bi mnogi hteli da obrate u mrtve cifre specijalnih statističkih tabli a, zamenjujući organski život aritmetičkim formulama prema mrtvim koloncama. Prinosite Hristu zlato vašeg talenta, tamjan vaših visokih težnja, i priljučite im miris smire — mudrosti vaše smirenosti! Ako nastane vreme, kad to vaše pokolenje izaziva negodovanje u vaše sabaće, knjižnika drugog poretku, i pak naučite na istinu podozrenje Iroda, podjte svojim, posebnim putem u zemlju svoju.

Hristos se rodi u našoj duši, pevaju anđeli, klanjaju se pastiri, kreću se za zvezdom mudraci. Ali uporedo s tim svetlim vidjenjem pristali mračni p izrak decoubice Iroda, neutješni plač majki i mladenaca, zlokobni zvon oružja, hrpavi glas ogrebelih vojnika, silva se neskladnim protestom naših ličnih strasti i poroka. Svetli minuti su u opasnosti da utonu u haosu našeg sebičnjčkog, neugodnog života. Naš Hristos još je mladencu, naša vera još je mlada nezastričena Marijal Zar da pogine naš Spasitelj, naša nada, naša starozavetna zvezda? Strašno! No stimo se Josifa. Detinjstvo i mladost poveravaju se av. je-

vandjelju — pravednom starcu. Ako se u našoj duši iz najtamnih i najčišćih niti spleće nov život poverimo ga na čuvanje tome opju našeg ili bližnjak nam života, koji je objavio svoje blaorodne strane još pre našeg rođenja. Sve, što je bilo do ovoga u nami dobroga, čestitog, urednog, obručimo s mladom nevestom našega srca, dajmo na služenje Mladencu. Taj dobi pulevoditelji, svetli opit života, bez ikakvih opasnosti proveće nas kroz mrtvu pustinju sačuvali nas i u tujem Egiptu i u bednoj kolebici našeg rodnog, nepoznatog u svet Nazareta, da bi naša tajna sazrela i zasvetlila nam u svetu, kao jasno sunce čudnoga dana! Prikupite dobre siće duše svoje, braćo, i požubite sr u svoje svetli pozdrav hrišćanske duše, sveti ti-jumi nade i vere svoje: Hristos se rodil!...

Hristos se rodil... — Vaistinu se rodil...

Joca Kulundžić (Zemun):

Današnja legenda

Kolikogod su puta Razum i Zloča prezrel svetost uzvišene Priče Ljubavi, ipak je jedared u godini sjaj betlehemske zvezdice obasjao crnu vaju Osjećanja u dalekom kutu srca Filozofu i Razbojniku.

Svaki puta uništila je vizionarna slika božijeg porođenja proračunatost misli i nasilje volje. I preko širokih polja, kroz maglu pastira i anđela dolazio je, naš Mitos u dolami neba, što

Boljševički poslanik u Londonu
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Amsterdam, 5. januara.
Prema Reuterovoj vijesti, koja je danas ovamo stigla iz Londona, boljševička vlada je imenovala za poslanika u Londonu Maksima Maksimovića Letvinova.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Haag, 5. januara.
Novo imenovani ruski poslanik u Londonu Maksim Maksimović Letvinov više od deset godina je živio u Londonu. Kad su ekstremiste uzele vladu u svoje ruke, on je bio naime novan za tajnika poljoprivrednog odjela vladine komisije u Londonu.

Tobožnje prikupljanje švedskih četa na finskoj granici
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zürich, 5. januara.

Prema pariskoj vijesti „Telegraphen Kompagni“ donose današnji jutarnji listovi s rezervom ovu vijest iz Londona: Švedske čete su koncentrisane na finskoj granici. Njihov ulazak u Finsku se svakog dana očekuje, pod navodom, da moraju zaštititi prava Švedske.

Brodovi zapadnih sila napuštaju ruska pristaništa
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Amsterdam, 5. januara.

„Telegraaf“ javlja iz Londona, da su engleski brodovi napustili Arhangel'sk, pošto su smjestišta, koja su tamo sporazumno bili postavili, ispražnjena i utovarena. Govori se, da i u Bijelom moru nema više ni jednog francuskog broda.

Italija u ratu.

Mirovna propaganda u talijanskoj vojsci
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Lugano, 5. januara.

Iz jednog izvještaja „Stamp“ o premetačini u rimskoj radničkoj komori vidi se, da su u talijanskim vojarnama nadjeni mnogobrojni manifesti, kojima se traži mir.

Poštovanje hrabrog protivnika
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Beč, 5. januara.

Njegovo Veličanstvo je blagoizvoljelo odobriti, da kr. talijanski major Cesare Cavaliere Boffe, zapovjednik talijanske boračke grupe na Monte Castell Gomberte, priznavajući mu hrabro držanje, može i kao ratni zarobljenik nositi sablju.

Borbe na zapadu

Gubitak Engleza kod Cambrai-a.
Kb. Berlin, 5. januara.

Wolffov ured javlja: Od 20. decembra 1917. do 2. januara 1918. izgubili su Englezi u bitci kod Cambrai-a 237 časnika, 9500 ljudi u zarobljenim. U istoj bitci je zaplijenjeno 172 topa, 724 mašinskih pušaka i 19 bacala mina. Osim toga su pobjedne njemačke čete povratile nazad njemačka 32 topa, koji su u prvom naletu pali Englezima u ruke. Od 300 oklopnih automobila, koji su uvedeni u borbu, neprijatelj je 107 izgubio, od kojih su 75 zaplijenjeni iza njemačkih automobila, a 32 su vatrom uništeni. Ovaj gubitak je više od četvrtine cjelokupnog broja takvih automobila, kojim Englezi raspolazu.

Francuzi bombarduju bolnice.

Kb. Berlin, 5. januara.
Francuski letaci bombardovali su bombama bolnička postrojenja kod Rethela, koja su bila vidnim znaci-ma obilježena.

Poljska kraljevina

Austro-ugarska vojna uprava za dobro-tvorne ciljeve.
Kb. Ljubljina, 5. januara.

Glavna gubernija objavljuje, da je 200.000 K upućeno za dobro tvorne i kulturne svrhe svih krugova, koji se nalaze pod austro-ugarskom upravom. Ujedno je obnarodovan spisak onih udruženja, kojima su učinjeni prilozi.

Najnovije brz. vijesti

Hindenburgov povratak u glavni stan.
Kb. Berlin, 5. januara.

Maršal pl. Hindenburg vratio se 2. o. mj. u glavni stan.

Stvar Calliauxa.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Ženeva, 5. januara.

„L'Humanite“ javlja, da je ratni sud izvršenje naredbe vojnog glavnog gubernera o apšenju Calliauxa odložio do završetka istrage protiv njega.

Grčka unija protiv mobilizacije.

Kb. Ženeva, 5. januara.
Unija Grka u Švajcarskoj obnarodovala je protest protiv grčke mobilizacije, koju je nagovjestio Venizelos i koja predstoji. U protestu se veli, da namjeravana mobilizacija stoji u suprotnosti s grčkim zakonima i kulturnim životom.

Dječiji Božić u Beogradu

Slava i darivanje djece na car Dušanovoj školi

Samo ono, što rodi ljubav može da bude dobro, lijepo i uzvišeno. Ovo dokazuje najbolje današnja Božićna dječija proslava na osnovnoj školi u Car Dušanovoj ulici.

Ova škola jedna je od prvih osnovnih škola, koja je otvorena u Beogradu još u početku carsko i kraljevske vojne uprave u Srbiji. Danas upravlja ovom školom gđa Olga Maravić, udova u ovom ratu na sjevernom bojištu poginulog austro-ugarskog topničkog časnika i zagrebačkog odvjetnika dra Maravića, koja je znala i umjela, da ovu školu podigne na visok stepen, tako da ona spada među najbolje beogradske osnovne škole. No ne samo da je u naukovnom pogledu gđa Maravić uložila svu svoju veliku spremu, pomagana vrsnim učiteljskim snagama, među njima gđjom Adelom Milčino- vić, poznatom hrvatskom književnicom i gospodjicama Nadom i Zlatom Kralji, šta više ona se pobrinula, da osobito sada pred Božićne praznike učini nešto i u materijalnom pogledu za siromašnu dječicu, a to je njoj u svakom pogledu i uspjelo. Iskrenom ljubavi pobrinule su se vrijedne ove hrvatske nastavnice za njima povjerenu djecu, a ne zaleći truda ni vremena, dokazale su, da su dostojne onog visokog poziva, kojeg su se dragovoljno prihvatile. Samo onaj može da ocijeni pravo zaslugu ovih poštivanih i plemenitih gospođa, hrvatskih nastavnica, kad promisli, da su one sve ispitane učiteljice, šta više sa višom spremom ipak dragovoljno

došle u ovo ne baš najprikladnije vrijeme i pod s razmjerno teškim prilikama ovamo u Beograd, da skupe oko sebe, očuvaju i vaspitaju neudžnu dječicu, koju je ovaj nesrečni rat ostavio na pustim domovima i izbacio ih tako rekuć na ulicu.

Koliko se i sa najvišeg mjesta cijenjeni rad ovih vrijednih nastavnica, a u prvom redu gđe Maravić, dokazuje najbolje činjenica, da je ovu proslavu htio da posjeti Njegova Preuzvišenost glavni vojni gubernier general-pukovnik barun R. Hemen, pa je samo zbog jedne hitne zvanične dužnosti svoj dolazak u posljednji čas odkazao. U njegovoj zamjeni došao je na proslavu građanski povjerenik kod glavne vojne gubernije pl. Kussevich-Blacki u pratnji građanskog povjerenika baruna Cuvaja. Bio je prisutan i građanski povjerenik političkog i nastavnog odjeljenja gubernije Huszar, kapetan Marschik, školski referent kapetan Jemrić i mnogi drugi viši i niži časnici i funkcionari vojne glavne gubernije.

Svako od 600 djece, koja polaze ovu školu, dobilo je jedan hljebac, pa kolača, jabuka i oraha, a iz svakog razreda dobilo je 25 djece opanke, a po jedno najsiromašnije potpuno odijelo, jednako djevojčice kao i dječaci.

- Sam program proslave bio je sljedeći:
1. Roždevstvo tvoje pjevaju djaci III. i IV. razreda;
 2. Govor, govori nastavnik crkvenog pojanja Božidar D. Lukić;
 3. Božićna pjesma, govori Deša Milčinović, učenica II. raz.
 4. Slava bo višnjih Bogu, pjevaju djeca III. i IV. raz.
 5. Božić, božić bata, govori Stojadin Katić, učen. III. raz.
 6. a) Molitva mi Bogorodici;
 - b) Spasi mi;
 - c) Slava Jednorodni Sine, pjevaju djaci III. i IV. razreda;
 7. Božić, govori Danica Dimitrijević, učenica IV. raz.
 8. Narod nam se kralj Nebeski, (Hrvatska narodna božićna pjesma), pjevaju djaci III. i IV. raz.
 9. Zahvalnica, govori Ljubomir Daničić učenik IV. razreda.

Darivanjem djece završena je ova lijepa slava, a roditeljske suze i radostna dječija lica najbolja će biti nagrada onima, koje pripada zašluga, da je sve to tako lijepo i krasno uspjelo.

J. O.—S.

Sa jedne prijatne dječije svečanosti

Juče poslije podne, u dvjema malim sobama, lijepo ukrašenim jelovim i borovim granjem, održa ta je jed a mala, ali vrlo prijatna dječija svečanost u prvom dječijem zabavištu na istočnom Vračaru.

Prije dvije godine pod pokrovom glavne vojne gubernije otvoreno je dječije zabavište na istočnom Vračaru i voljenje njegovo ustupljeno je gospođi Milevi Stojančević, učiteljici zabavišta. Zabavište je svakim danom dobijalo sve veći broj djece, tako da danas u njem ima 187 djece, od kojih su 90 muškaraca i 97 djevojčica. Opština grada Beograda vodi materijalno staranje o ovom zabavištu. Djeca, kako s romahn, tako i imućnija ne plaćaju nikakve školarine.

Jučerašnja je svečanost bila dostojna. U jednom uglu divno je blistali u odblesku mnogobrojnih svjećica vanredno lijepo iskričena jelka, sva u puno ljepe-pih stvarčica. Proslava je otpočela tačno

u 6 sata poslije podne sa prkladnom crkvenom pjesmom: „Roždevstvo tvoje“... Djeca su tako iskreno od srca pjevala ovu lijepu crkvenu pjesmu, moleći se pjesmom Bogu za svoje mile i drage, bliže i daleke...

Zatim je jedan mališan krasno ispričao: „Rodjenje Hristovo“, a zatim je jedna mala seka pozdravila goste malim ali srdačnim govorom. Nato su se redjale deklamacije i pjesme. Mali Mića deklamovao nam je divno: „Na zimi“... Dječiji hor je tada otpjevao: „Kud gledaš“... a mali je Belimarković oddeklamovao: „Božić, Božić, beli bata“... Redjale su se dalje pjesme i deklamacije i na srpskom, kao i na njemačkom i magjarskom jeziku.

Vrlo je lijepa tačka bila: „Leptiriću šarenicu“ izvedena od male Lale Kosačić i malog puše Dragos Milunovića.

Poslije koncertnog djela otpočelo je dječije razdavanje igračaka i ostalih božićnih poklona. Svako je dijete dobilo po jednu lijepu igračku i po jedan kilogram raznog jestiva i mlilhbrotu, kolača, šljiva, jabuka i dr. Siromašnija su djeca dobila i odijelo.

Za ovako obilno obdarenje djece postarala se patronesa ovoga zabavišta, gđa barunica pl. Kuhn, koja se uopšte vrlo mnogo stara o ovom zabavištu.

Svečanosti su prisustvovali: civilni komesar gospodin Huszar, predsjednik opštine grada Beograda Vasilje Antonić i mnogi drugi otmjeni građani.

Svečanost je završena uz srdačne usklikse vesele djece, a mi svi smo se razišli zadovoljni posmatrajući ove mališane, koji su se u ovoj velikoj sferi potpuno zadovoljni vraćali svojim domovima.

Svaku hvalu za izvodenje ove lijepe svečanosti zaslužuje nesumnjivo i učiteljica ovoga zabavišta gospođa Stojančević.

Božićna svečanost u sirotinjskom domu u Topčideru.

Božićna svečanost u sirotinjskom domu u Topčideru zbog nekoliko slučajeva obolevanja jedne dječije bolesti, odložena je u širem obimu, ali će se danas i opet održati u užem krugu i djeca će biti obdarena božićnim poklonima.

Božićne svečanosti u Domu staraca i siročadi u Beogradu.

Danas u nedjelju, 6. o. mj. u 4 sata poslije podne izvršice se u Domu staraca i siročadi božićno darivanje. Povodom božićnih praznika primljeni su i ovi prilozil: Svetozar Okanović K 50, Jeva Ješua K 10, M. Živković školskih rekvizita. Tasa Subašić K 20, Maričić školskih rekvizita, Jovanović igračaka, Marić K 100, Rajić igračaka, „Napredak“ knjiga za djecu, Antonijević K 50, Roksanda Rajković K 100, Anastas Pavlović K 100, Mesarović K 50, Jevta Pavlović K 50, Periša Stefanović raznog odijela.

Grad i okolica

Dnevni kalendar
Danas je nedjelja 6. januara 1918., po starom 24. decembra 1917. — Rimokatolici: Bogojavljenje (Sveta 3 kralja); pravoslavni: Evg. muč. (Badnji dan, Oci).
Casnička i činovnička-kasina otvorena je do 12 sati u noći.
C. i k. vojnički dom: Citonca, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno

ju je satako patnički narod našega juna

Svaki puta rodio se Hristos: Rastvorio je zlatnu paučinu svijetlih trepavica i pozdravio ljude u znaku ljubavi i mira. Rodio se i pošao da propovijeda i premda je ugledao pred sobom kralj zvezdanoga puta, Golgotu, ipak se priklonio Patnji gledajući Čovječanstvo u životu nestalnoga traganja za savršenstvom, nalazeći dobrote za iznakaženom grimasom žednoga čekanja.

I sinoć je sjao Betlehem.

Madona je utirala dvojaku kap suze: kap straha i sreće u pamučni pramkose od jutarnjega oblaka i magle, a tesar i svetac savio je šiju u pozu, koja kazivaše dušu ozbiljnu, ozbiljnu...

Nebo je sinoć prosulo u svetost tamjanova kadā i u melodičnozost vaseleuskoga molla nasmjajano silu rume-nih andjela, da ošvodi dugom krov zabravljene štalice. A duga ta, kako nastā, i osta — bez drhtaja i prozira, ukočena i čudna, pošto se smrznu na zimi čovječanstva u borbi, i tek je dalek, dalek odjek akorda sjećao na neprepzni silazak nebeskoga pozdrava...

Pastiri su sinoć ogledali visinu i dočekavši bijeloga, krilatoga pjevača svete melodije podjose prema kitnjastoj zvijezdi. A pri kretanju za svijetlom zakrči im tijelo bijeloga vijesnika put: andjeo se survao na brazdu pogledavši na horizont gdje bukte tajne vatre u slavu Pomoru i Ništavilu. I pastiri ostadoše blijedi, ukočeni.

Sinoć se rodi Hristos.

Otvorio je ružine lati svojih vjedja i pozdravio

Mir. Hladno je. Ljudi, što su pošli,

da se ubijaju, zastali su na dogledu svemirske ukočenosti čekanja, klekli su... Kleče, grče ruke i — šute. Mir je i pustoš. Samo obzor žrtvuje usijanu žrtvu Pomoru i Rasapu...

Otvorio je ružine lati svojih vjedja i — zatvorio ih...

Sinoć se n i je rodio Hristos...

Božić u srpskom narodu

Stari su Sloveni obožavali sunce kao božanstvo. Ovo je nebesko tijelo bilo poznato pod imenom Daž-boga (bog dana, svjetlosti), sina Svaroga, najvišega boga. U srpskom narodu se sačuvalo trag Daž-boga samo u jednoj priči, koja počinje ovako: „Bio Dabog, car na zemlji i gospod bog na nebesi...“ Praznik narodne svetkovine u čast Daž-boga padao je u decembru mjesecu, u doba, kad poslije dugih zimskih noći dani počinju dužati i kada se sunce, po narodnom govoru, počinje vraćati na ljeto. Prvi praznik u čast Daž-boga bio je u isto doba i početak godine starih Slovena, u vremenu njihova mnogoboštva. Mali razmak izmedju tog velikog praznika stare vjere i praznika Hristova rođenja nje prvome mnogo smetao, da se pomeri naprijed i sastavi sa ovim drugim.

Svetkujući praznik Daž-boga stari Sloveni su u čast njegovu činili žrtvu zaklanim svinjetom. To se isto u srpskom narodu čini i danas, u slavu dana Hristova rođenja. Nema kuće u Srbiji, i u kojoj tog dana ne bi bilo na trepezi pečena praseta — pečenice. Praznik Hristova rođenja narod

zove Božić, a dan u oči Božića Badnji dan.

U narodu srpskom postoji ova izreka: „Bolje je Božić južan nego li kužan.“

Južnom Božiću i prijateljskom kolaču ne valja se radovati.

Na Badnji dan važnu ulogu igra badnjak. U oči Božića se unese badnjak u kuću. To je sirova cerova glavnja, koja se položi na vatru. Badnjaka obično mora biti 2 ili 3 i moraju se u oči Božića (na badnji dan) osjeći. Badnjake mnogi sijeku prije sunca, posuvši ih iznajprije žitom govoreći: „Dobro jutro, čestit ti badnji dan“. Obično ih sijeku samo sa jedne strane a s druge se strane udari sjekirom samo jedan put. Kad se u veće smrkne, onda domaćin unese badnjak u kuću i položi ga na vatru; kad stupi s badnjakom u kuću on govori: „Dobro veče, čestit vam badnji dan!“ A iz kuće ga kakav muškarac pospe žitom i odgovori mu: „Dao ti Bog dobro, sretni i čestiti.“ Kad se badnjak meće na vatru tri put se pomakne u naprijed, a kad pregore, gornji kraj valja dočekati u ruke s rukavicama pa ga obnijeti oko košnica i po tom ugasišvi ga ostaviti na kakvu mladu vočku, šljivu ili jabuku. U nekim krajevima je običaj, da se badnjak okiti zimskim cvijećem i drugim stvarima. U narodnoj pjesmi badnjak se spominje kao nekakav čovjek ili bog:

Na čem ćemo Boga molit
Za staroga za Badnjaka
Za mladoga za Božića.

Kad je badnjak već u kući na vatri domaćica uzme slame i kvočući (a

za njom djeca pijućući) prostre po sobi i cijeloj kući, a zatim baci nekoliko oraha u nakrst po slami. Poslije večere se pjeva i veseli. Od ove slame, s kojom se na badnji dan kvoče i pijuću, ostavi domaćica po nešto, pa kad nasadjuje kokoši, pod svaku metne po malo. Ono uže, u kome se slama donese u kuću, ne razdriješ se, nego samo malo raspusti, pa se na Božić pred kućom baci po njemu žita te kokoši zoblju, a domaćica im govori: „Kako mi u skupu zobale, tako mi u skupu nosile!“

Kad se u jutru, na Božić, ustane, najprije otide jedno iz kuće te donese vode, ali ponese žita te pospe vodu (kao polazi je) kad k njoj dođe. Tom, još ne načetom vodom umijesi se česnica, a domaćica njome nalije ručak i odmah ga pristavi. Česnica se mijesi od pšenična brašna u jutru na Božić, kao pogaču. Običaj je, da se metne u Česnicu po jedan novac (srebrn ili zlatan), pa kad sjednu ručati, prije što se pečenica donese, domaćin izlomi Česnicu; u čijem komadiću bude onaj novac, onaj, kažu, da će biti naj sretniji one godine. Prije zore se u dvorištu naloži vatra i nestrpljivo se čeka glas prvog pijetla; čim on kukurekne, polože momčad (ili i sam domaćin) ražanj s pečenicom na vatru, pa ga pažljivo okreću da bi pečenica do u jutru bila gotova. Kad se poodjutri, i pošto se namiri stoka, sjeda se za ručak. All prije nego se sjedne za ručak, izbacit se po nekoliko pušaka (tako i u jutru kad se ustane), pa se onda skupe svi oko sofe, mole se Bogu u nekim krajevima držeći svaki po jednu voštanu svijećicu i mirbožaju se t. j. izljube se svi redom, govoreći: „Mir

od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.
Beogradska orkestru tu zifskom pozorištu, prije Boulevard: Dvije predstave. Prva u 4 sata poslije podne, a druga u 730 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.
Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Kolozeum); U 416 sati posl. pod. predstave za vojnike. — C i k. gradjanski kino na terazijama br. 27 (Paris); U 416 sati posl. pod. predstave za gradjanstvo.

Nocna služba u ljekarnama: U sedmici od 6. do uključivo 12. januara 1918. obavljaje nocnu službu u Beogradu ove ljekarne. Selakovic, Knez Mihajlova ulica br. 45; Poicka, Viktorovic, Terazije 28; apoteka Prendić, Kralja Aleksandra ul. br. 04 i Stojčić, Sarajevska ul. broj 70.

Posjeti bolnica u bolnicama: U bolnici „Brčko“ od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brün“ od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjanskoj bolnici: u utorki, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne.

Kužna bolnica: Posjeta nije dozvoljena. Obavijestjenja o bolesnicima dnevno od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u bazu bolnice zgrade sa strane Viduske ulice.

Vojno parno kupatilo u Car Dušanovoj ulici. — 1. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/1/2 sati u podne. — b) Za gradjanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12/1/2 sati u podne. — 2. Parno kupatilo za casnike i njima ravne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne; a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/1/2 sati u podne. — 3. Parno kupatilo u četvrtom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Česnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se sluze parnim kupatilom i u dane odredjene za radjanstvo (ponedjeljom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12/1/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Raspored bogoslužnja o božićnim praznicima u beogradskim pravoslavnim crkvama.

O božićnim praznicima obavije se u beogradskim crkvama bogoslužnja po ovom rasporedu:

1. U oči Božića, na Badnji dan: liturgija sv. Jov. Zlatoustog u 9 sati prije podne.

Poslije podne istog dana: veliko večernje s paremijama, čitanjem apostola i jevandjelja u 3 sata.

2. Na prvi dan Božića: veliko povečerje u nastavku s jutrenjem u 6 sati izjutra.

Liturgija u nastavku jutrenja u 8 sati izjutra.

3. Na drugi i treći dan Božića: jutrenje u 7 sati, liturgija u 9 sati izjutra, a večernje u 3 sata poslije podne.

Svečana bogoslužnja.

O svetlim praznicima Rodjenja Hristovog svečanost bogoslužnja uvečava svojim pjevanjem i pojedina pjevačka društva.

Tako u Sabornoj crkvi: sva tri dana Božića pjevaoe na božanstvenoj liturgiji: članovi beogradskog pjevačkog društva u mješovitom zboru.

Oni će izvoditi:

a) antifone (I. dana) i I. dio Liturgije od St. St. Mokranjca;

b) II. dio liturgije od Čajkovskog, koja se nije pjevala u Beogradu za duži niz godina; i

c) koncertni psalam od Grigorijeva: Bože, Bože moj...

Prirodne pak božićne pjesme pjevaće: mješovit zbor djaka muške realne gimnazije.

U sveto Vaznesenoj crkvi: pjevaju članovi pjevačkog društva „Stanković“.

Katoličko bogoslužje.

6. januara u 8 sati jutru odslužiće se u župnoj crkvi rana služba božja, u 10 sati njemačka propovijed i velika pjevana misa; poslije podne liturgije i blagoslov. U Dvoru u 8 sati njemačka i hrvatska propovijed sa bogoslužjem za vojništvo.

Evangeljska služba Božja

Danas u nedjelju 6. januara biće u evangeljskoj crkvi (u ulici Vuka Karadžića br. 9.) služba Božja u 9 sati prije podne na maglarskom, a u 10 sati na njemačkom jeziku.

Ivan Vujić-Svetozarev

Još juče, kao obično, bio je na svojoj dužnosti u administraciji našeg lista, a sinoć je, 4. t. m., u 10 sati u veče naprasno preminuo Ivan Vujić-Svetozarev. Život pokojnik je pun različitosti, kroz koje čovjek u svome bižanju nejednako proazi, ali su kod njega te različitosti bile uvijek protkane postojanom karakternom crtom ne eb čnos i negramzljivosti. Nekad, u svojim mladim godinama, dobro materijano osigurao kao potonak ugledne porodice Vujića u Senti, pokojnik je činio dobra svake kome je mogao i stigao, a dečije, kad je, tako reći, svojom vojnom zapao u siromaštvo, podnosio je on sve tegobe života vojno i hladnokrvno, boreći se mučno za svoj opstanak, p.ezirajući mnoge ponude, koje su mu mogle olakšati težak opstanak, jer su one vrjeljale njegov čvrsti karakter, koji je u njemu i do posljednjeg časa ostao po tojan. — Pokojnik je u Srbiji preživio više od trideset godina, a skoro sve te godine na radu u ministarstvu spoljnih poslova, u posljednje vrijeme kao šef ekspedicije. Rad njegov bio je povjerljiva priroda i on ga je s neobičnom savjesnošću vršio, zbog čega je od svih ministara spoljnih poslova, a promjenom in je mnogo, dobijao naročita priznanja.

I u našoj pripovjedačkoj književnosti i s nekoliko lijepih pjesama pokojnik je poznat pod imenom Svetozarev. Njegovi su radovi izlazili u mnogim srpskim listovima i rado su čitani, jer su bili začinjani i prijatnom šalom. I u našem listu su izašli nekoliko njegovi radovi.

Ivan Vujić umro je u sirotinji. Bilo mu je 61. godina. U ovim teškim danima njegova će iznenadna smrt za mnogobrojnu mu porodicu biti u toliko teža, što je ostavio iza sebe udovu sa šestoro neoskrbljene djece. Ali — sudbina ne pita.

Bož, neka mu dušu prosti. Laka mu zemlja!

Materijalni uspjeh diletantskih predstava.

Ukupna čista dobit obiju diletantskih predstava, priredjenih 30. decembra prošle godine i 3. januara o. god. u pozorišnoj dvorani „Kasine“ u korist beogradske sirotinje iznosi oko K 4.500 (četiri hiljade pet stotina kruna). Suma je privedena svojoj svrsi.

† Sebastijan Roš.

Pokojnik je sahranjen licem na novu godinu u Beogradu. Rodjen je 1839. godine u štajerskom Hranisku. Srednje škole učio je u Ljubljani, a politehniku je svršio u Beču. Radio je kao stručan inženjer u Štajerskoj, Dalmaciji i Hrvatskoj, a od godine 1882. stalno u Srbiji, gdje je po njegovim nacrtima izrađeno mnogo mostova i zgrada, a među njima i rudarsko odjeljenje u Beogradu. U svakom poslu bio je ispravan i pouzdan, u družbi iskren i

skroman, inače svestrano obrazovan i pun dobrote za bližnjeg, zbog kojih je vrlina bio stalno omiljena ličnost. Oplakuje ga supruga s četvoro odrasle djece.

Traži se.

Radi primanja novca da se javi gdje Vidosavi Cvetković učiteljici, Beograd, Hadži Prodanova ulica br. 9: Gđa Radmila Tomić, učiteljica u Pridvorcima (Omolje) okruga požarevački.

C. i k. časnički kasino.

Danas, 6. januara biće u c. i k. časničkom i činovničkom kasinu koncert sa ovim programom: 1. „Poklonstveni marš“ od Griega; 2. „Hrvatska koncertna uvertira“ od Ružića; 3. „Valcer crnomonjastih“ od Ganne-a; 4. Fantazija iz opere „Boheme“ od Puccini-ja; 5. „Visočanstvo igra valcer“, fragment od Aschera; 6. Preludije za balet „Copelia“ od Delibesa; 7. „Pikantni listovi“ potpuri od Komraka.

Dar beogradske sirotinji za božićne praznike.

Gospodin Milan K. Antonijević iz Beograda priložio je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda 50 kruna, da se podijeli beogradske sirotinji za božićne praznike.

Za beogradsku sirotinju — u mjesto pomena.

Gospodin Mihajlo Pavlović, trgovac priložio je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda 100 kruna, umjesto polugodišnjeg pomena svojoj kćeri Smilji Pavlović.

„Tajanstvena otmica“.

Naš roman „Tajanstvena otmica“ morali smo radi nagomilanosti materijala izostaviti, pa molimo naše čitaoce da to uvaželi!

Iz hrvatskog novinstva.

Na novu godinu počela su u Hrvatskoj da izlaze dva nova dnevnika i to u Zagrebu „Glas Slovenaca, Hrvata i Srba“ pod uredništvom dra Ivana N. Novaka, a u Osijeku „Jug“ pod uredništvom dra Mateja Perića.

Nadjeno.

4. o. m. nadjene su u ulici Miloša Velikog, pred zgradom okružnog zapovjedništva Beograd-okrug, 2 novčanice od po K 2. Ko ih je izgubio, može ih dobiti u administraciji našeg lista.

EKSPOZITURA PEŠTANSKE-UGARSKE KOMERCIJALNE BANKE

U BEOGRADU KNEZ MIHAJLOVA 50.
GLAVNA UPRAVA C. I. K. MONOPOLA
PETROLEJA I ŠPIRITA

Bavi se svima bankarskim poslovima, pošiljkama novaca iz Austro-Ugarske i za Austro-Ugarsku, savezničke i neutralne države.

Specijalno odjeljenje za šiljanje novaca ratnim zarobljenicima i interniranima.

Prima uloge i obavlja mijenjanje novca po najkulantnijim dnevnim kursovima. Zasebno odjeljenje za robu za sve vrste trgov. poslova.

Osnovna glavnica i pričuve 232.000.000 kruna.

Srbija i sporazumni mir

Ovaj smo članak dobili od jednog srpskog publiciste, koji stoji van političkih stranaka.

Gotovo u svima evropskim ratujućim državama postoje sada dve jasno obilježene struje u pogledu budućega mira. Jedna je struja, koja hoće da protivniku diktira uslove mira, i druga je struja, koja hoće sporazum s protivnikom, jer polazi sa gledišta, da je prema rasporedu snaga, tehnike i energije nemoguće toliko pobediti protivnika, da mu se može nametnuti mir, po svojoj volji. Nesumnjivo je, da su u svima državama manjine, koje veruju u mogućnost apsolutne pobeđe, dok je većina na onoj strani, koja uviđa, da je i za svaku državu na pose, i za čovečanstvo u opšte najpametnije načiniti mir na osnovu sporazuma. Ovoj struji ne pripadaju samo političari, koji ne veruju u apsolutnu pobeđu svoje države odnosno grupe sila, kojoj njihova država pripada, već i oni uvidjavni državnici, koji znaju, da i preterano iskorišćavanje pobeđe nije pametna stvar, jer ono nosi u sebi klicu budućih sukoba, a svakome je pametnom političaru jasno, da je posle ovoga strašnog rata svakoj državi potreban što duži period mira.

Izuzimajući preterane šoviniste i praznu frazeologiju novinarsku, može se reći, da će i većina političara — a o narodima ne treba ni govoriti — biti za to, da dodje do jednog sporazumnog mira, koji bi Evropi i celom svetu obezbedio što veći period mirnoga razvika.

Za nas je Srbe vrlo važno, — upravo životno — pitanje, da li je korisnije po našu stvar, da se što pre zaključi jedan časani sporazumni mir na osnovi sadanjen vojničkog položaja u svetu, ili je mnogo bolje, da se rat produži do definitivne pobeđe naših saveznika.

Ovo je pitanje bez sumnje zanimljivo svakoga Srbina, i ja sam uveren, da je velika većina bez dubljeg razmišljanja i ocene realnih prilika unapred odlučena u korist produženja rata, jer je tvrdoga uverenja, da će pobeđa srpskih saveznika doneti ne samo oslobodjenje Srbije, već i ujedinjenje celoga Srpstva i Jugoslovenstva.

Necu ulaziti u to, kakve namere imaju središnje vlasti prema Srbiji, u slučaju svoje apsolutne pobeđe, ali prema sadanjenj stanju stvari i izvesnim faktima, one nemaju ništa protivu obnavljanja Srbije. Ali ako bi baš što i imali, one bi baš zbog toga što bi došlo do „sporazumnoga mira“, u kojoj svaka strana ima nešto i da dobije i da izgubi, bez svake sumnje pristali na ustupke našim saveznicima u korist Srbije, da bi na drugoj strani dobili druge kakve ustupke od naših saveznika.

Ma koliko ovako rešenje srpsoga pitanja bilo verovatno, uveren sam, da jedan vrlo veliki deo našega sveta ne bi bio time zadovoljan. On bi rekao: „Sta, zar posle tolikog ratovanja da budemo ono i onoliki, kao što smo bili pre rata. A ujedinjenje Srpstva, a ostvarenje obećanja, koje su nam pre rata i za vreme rata davana? Bolje je da se rat produži, i neka traje ma koliko, samo da Sporazumne Sile, i mi sa njima, izidju kao pobedoci, i da se ostvare svi naši ideali!“

E, sad da vidimo, da li bi za Srbiju i srpski narod bilo korisnije, da se rat produži, i čemu bi se mi imali nadati u slučaju definitivne pobeđe Sporazumnih Sila.

Verovatno da su Sporazumne Sile u početku rata obećale Srbiji ujedinjenje svih Srba i Jugoslovena u jednu nacionalnu državu.

Ali su u toku rata one silom prilika, — upravo neprilika — bile prinudjene, da svojim novim saveznicima čine takove ustupke na račun srpskih pretensija, da je ono prvobitno obećanje postalo ilusorno.

Na prvome mestu oni su učinili najveće, a po srpski narod najbitnije, ustupke Italijanima. Italija nije htela ući u rat, dok joj se agovorima nije zajemčila ono što ima da dobije od Austro-Ugarske. Nije njoj bilo toliko do ostvarenja svoga nacionalističkoga cilja, jer državi od 30 miliona stanovnika nije stalo od po miliona svojih sunarodnjaka u austro-ugarskoj monarhiji, koliko do imperijalističke težnje da postane potpuni gospodar Jadranskog mora, koje treba da iz ekonomskih i strategijskih razloga bude potpuno italijansko more — mare nostrum. Italiji treba dakle cela istočna obala Jadrana, dakle sve srpske i hrvatske zemlje, na koje je i Srbija pretendovala. Pa kad Italija hoće da sama vlada Jadranskim morem i tera Austriju, neće hteti novog ortaka, pa ma ko to bio.

Prema tome u slučaju pobeđe Italija bi imala dobiti od jugoslovenskih zemalja, Trst, Istru i Dalmaciju, i ne bi dopustila da se Hrvatska sjedini sa Srbijom, za koju zahteva ili da bude nezavisna, ili pod italijanskim protektoratom.

Pa Italija ne pretenduje samo na jugoslovenske zemlje već i na Albaniju, tako da svoj plan o vladavini nad Jadranskim morem potpuno izvede. Srbija u tom slučaju ne samo da ne bi dobila izlaz na more, nego bi bila tako ekonomski ograničena od Italije, da bi na svagda izgubila slobodu ekonomskog samoopredeljenja. Na drugoj strani naši su saveznici obećali — opet pod pritiskom nevolje — od zemalja u kojima Srbi žive Rumunima Banat.

Ove ustupke Italijanima i Rumunima sporazum je, verujem, nerado učinio, ali je prilikama bio doveden u tako nezgodan položaj, da je morao to učiniti. Italija i Rumunija pismenim i svečanim ugovorima zadobili su od Sporazuma pravo na sve te zemlje u slučaju pobeđe, a Srbima su data ta obećanja mnogo ranije u lepim rečima. O izmenama tih obećanja ne može biti ni reči, jer su, s jedne strane zajemčena pozitivnim ugovorima, a s druge strane sporazumnim je silama više stalo do toga, da se ne zamere jednoj velikoj sili, kao što je Italija i Rumunija, koja je veća država od Srbije.

Sticajem okolnosti Srbija je danas u savezu sa dve države, koje su joj neprijatelji, a reč neprijatelj za Italiju važi u najširem i najtežem smislu.

Prema tome izlazi da Srbija u slučaju apsolutne pobeđe sporazumnih sila ima jedino nade da će dobiti Bosnu i Hercegovinu. U tom slučaju ne bi se ni celo Srpstvo a kamo li Jugoslovenstvo ujedinilo, niti bi bilo izgleda ni za uočnije, jer sporazum misli da bi svojom pobeđom ustanovio ako ne večit, a ono vrlo dugi mir u svetu. Sam dobitak Bosne i Hercegovine prema tome, što se i posle tolike krvave borbe i teških žrtava ne bi ostvario ideal ujedinjenja Srba, ne bi značio ništa prema zavisnosti i političkoj i ekonomskoj u koju bi Srbija došla prema Italiji. Nestaje još jedno pitanje. Da li bi

Srbija dobitkom Bosne i Hercegovine može biti što izgubila na jugu, u Makedoniji. Jer kad se zna, da je sporazum nudio Bugarima Makedoniju i priznavao joj etnografska prava na jedan deo, nije isključena mogućnost, da se i tu Srbima ne otkine što god na račun „narodnog principa“. A da će taj princip Englezi, pa i Rusi sada vrlo rado prihvatiti i istaći, to je van svake sumnje. Na kraju krajeva izlazi, da bi Srbija u glavnome i posle apsolutne pobeđe sporazumnih sila sa teritorijom i brojem stanovnika bila onolika ista, kolika bi bila, ako dodje ranije do „Sporazumnog mira“.

Kad je tako, ona inia koristi od ranijeg mira iz više razloga: što će prestati vojska da gine a narod da se zlopoti, što srpske i jugoslovenske zemlje neće potpasti pod Italijane, pod kojima bi se nesumnjivo denacionalizirale, i u tom slučaju nacionalna i kulturna budućnost srpskoga naroda bila bi na nekove obezbedjena, i ako politički mora biti u dvema zasebnim državama: Srbiji i Habsburškoj Monarhiji.

Mislim, da je ovo hladno i objektivno razlaganje za svakoga. Srbima ujedljivo, da nema potrebe bojati se sporazumnog mira niti polagati velike nade u definitivnu pobeđu Sporazuma, šta više produženje rata i težnja za definitivnom pobeđom sa srpske je strane mnogo štetnije, jer kao što smo videli u slučaju pobeđe Sporazumnih Sila, Srbija neće bitno dobiti ništa više nego šta bi sad dobila, i šta više došla bi u mnogo teži i zavisniji položaj prema Italiji, s druge strane opet ako bi pobeđele Centralne Sile, takav bi mir — posle tolikih žrtava i tolikog trajanja rata — nesumnjivo bio na štetu Srbije.

Sa gledišta čisto srpskih interesa što brži mir — a to je „sporazumni mir“ — za srpski narod i Srbiju je najkorisnije od sviju mirova, koji mogu biti u kombinaciji.

S. Gregoričič:

O siroma! . . .

(Prijevod iz slovenačkog.)

Ja posadim zelen lovor
U bašnici ukraj doma,
Al' on svenu, pre no što se
Zelen listom zaodenu, —
O siroma! . . . O siroma! . . .

Ukraj njega pelen niče,
Ko ga dade, ko ga prati,
Da l' ti Bože, dobri bože,
Ili zemlja mila mati?
Struk do struka zelen pelen,
Oko moga doma rasti,
Moj lavore, moj davore,
Možeš li mi sudbu kaziti?

Ali ti si mrtav družo,
Tvoje lišće čuti nemo.
Čuti! . . . Čuti! . . . kad čutiš,
Mi se opet razumemo.

Preveo: Milorad M. Petrović.

Melrich Mattoni d. d. Beč i Karlsbad.
Glavno skladište za Srbiju: U vojnom prometu stojeća Ljekarna Protić, Beograd, Kralja Milana ulica 87.

t. d., pa onda razgrne pepeo na kraj ognjišta i mame tu po koji novac (kao koji može). Kad hoće polažajnik da sjedne, mnogi gledaju da izmaknu stolicu ispod njega da bi pao (zašto je ovo, ne može niko da objasni), pošto sjedne, žene ga ogrnu guberom ili ponjavom, da im se hvata debeo skorup. Pošto se polažajnik nečim založi i napije vina, on odlazi kući da opet dodje poslije ručka, tad ga časte do mraka, a kad podje kući, darivaju ga maranom, čarapama, kolačima, i t. d.

U Boki, Hercegovini i Crnoj Gori je običaj, da se na Božić u crkvi poslije jutrenja jedan s drugim ljube, i tako se onda pomire, s kojim su dotle bili u zavadi. Ko ima konje, valja na Božić poslije ručka da ih projaši. U Hrvatskoj i Bačkoj srpska momčad drugog dana posjedaju na konje pa po polju vijaju na Božić. U nekim krajevima gledaju na Božić s koje će im strane pinjata (kazan, kotao) navrijeti, pa kome navri od istoka, onaj se nada sreći one godine. Gdje koji uzmu sjekiru na Božić i njome zamahne, kao da bi htio da posječe voćku, a drugi dovikne „ne sjeci rodiće“, i kad se to učini tri puta zastopće, kažu da će poslije voćka roditi. Pepelom s česnice se polivaju svilene bube, da ih bude dosta kao i praška u pepelu.

O Božiću se govori, kad se dvojica sretnu na putu, ili kad koji dodje kome u kuću: „Hristos se rodi (mjesto dobar dan), i odgovara se: „vaistinu se rodil!“

Milorad M. Petrović:

Božić u Sumadiji

Čim prodje „Gluvo doba“ i zapevaju prvi petlovi, počinje Božić. U to vreme odjekne prva prangija kod crkve. To je znak da treba da se ustaje, i da se sprema za u crkvu, jer na Božić služba Božija počinje mnogo rano. Najstariji u kući, izbudi sve, pa i decu, jer je u redu, da spremni dočekamo polaženika. Onda počinje spremanje. U crkvi odlaze samo odrasliji muškarci, i po koja starija žena iz kuće. Za malo, pa odjeknu i druga prangija, pa po tom i treća. Čim pukne treća prangija, zazvoni i prvo zvono. Onda se krećemo u crkvu Posle trećeg zvona počinje jutrenje, koje se neprekidno produžuje u službu, i služba se svršava pre zore.

Kad se svrši služba, onda papa izlazi na amvon i pozdravlja sav narod u crkvi rečima:

„Hristos se rodi braćo!“

Našto mi odgovaramo:

„Vaistinu se rodil!“

To se tako ponovi tri puta.

Posle toga papa razdaje naporu i pričesuje starije ljude, i mi odlazimo kući.

Kod kuće je za to vreme već došao polaženik.

Polaženici su obično deca. Kad polaženik ulazi u kuću, on pozdravlja rečima:

„Hristos se rodi, i čestiti Vam Božić“, na što domaćica, odgovora:

„Vaistinu se rodi, i da si nam živ i zdrav!“ i onda iz sita, u kome se nalazi svakojaki beričet: Pšenica, kukuruz, pasulj i t. d. uzima punu pregršt i njome zasipa polaženika — jer „tako se“ — da bi te godine bio beričet obi-

lan. Onda polaženik prilazi ognjištu, uzima „Badnjak“ i njime džara po žeravic, dok ne počnu da pršte varnice, onda počinje blagosiljanje „Koliko varnica, toliko zdravlja i sreće u ovom domu, toliko volova, ovaca i svakog blaga u toru i beričeta u košu i hambaru, amin da Bog da!“ Onda se izljubi sa svima koji su tu u kući. Za tim mu doma čiča na prostrtoj ponjavi šarenici prinosi tronožnu stolicu, da sedne, i u koji mah se ovaj spušta da sedne, ona ga prevari i izmakne mu stolicu, te ovaj padne na ponjavu, a ona ga brzo uvije u istu, te on tako malo poleška. „To se valja“ da bi se cele godine hvatao kajmak na mleku, masan i debeo kao ponjava.

Za to vreme je došla i vodonoša sa izvora, i donela u dva tri krčaga sveže nenačete vode, i koju grančicu drenovine.

Kad domaćin i ostala čeljad koja su bila u crkvi dodju iz crkve, oni se izljube sa polaženikom i onda nastaje poslušanje. Po negde to biva još u zavitak, a negde se sačekta dok ne zabeli dan. Prvo se mora okusiti nenačete vode i po malo drenovine, jer to se valja, da bi te cele godine sva čeljad u domu bili zdravi kao drenovina. Onda se postavlja trpeza. Trpeza se postavlja ovako: prostre se na zemlju, koja je već od sinoć se postave razna jela: pihitije, kajmak, suva pastrma i pečenica.

Ali pre nego što počne obed, „diže se u slavu Božiju“ i moli se Bogu. Na božićnem kolaču, koji je spremljen, kao i kolač za kršno ime, postavi se trokraka sveća voštanica, i onda stojićki domaćin se glasno moli Bogu. Kad tri puta svu čeljad i kad svršil molitvu, on izgovori: „Na zdravlje!“ Na što sva

čeljad odgovara: „Da Bogda“.

Pre nego što počne obed loml se „Česnica“ jedan osrednji kolač, koji se mesi većinom od kukuruznog brašna, a po negde — naročito u novije vreme — od pšeničnog brašna. U taj kolač meće se obično srebrna para, i svi ga ukučani lome, pa u čijem parčetu bude novac, smatra se da je srećan.

Ručak počinje time, što se mora okusiti prvo pečenicu makar najmanji delić, pa se onda pristupa drugom jelu po volji — jer sve se iznosi u jedan mah.

Polaženik je gost domaći celog dana, a tako isto i celog dana o Novoj godini, kad dolazi za svoj dar.

O Božiću se veseli i peva, a djaci pevaju božićni tropar. U večer, i prvog i drugog i trećeg dana Božića, pridreju se u većim kućama, gde se igraju u kolu, ili sedećki razne igre.

Sva tri dana Božića, soba se ne sme čistiti, niti se trpeza diže. Ona se neprestano prinavlja, i dopunjuje i svaki koji dodje u kuću on seda za punu trpezu i gosti se i časti do mile volje.

Vreme između Božića i Nove godine, pa čak do Sv. Save, naš narod zove „Trapavi dani“. Taj naziv potpuno odgovara činjenici, kako naš narod te dane provodi, jer on sve to vreme provodi u veselju. Treba imati na umu da vreme između Božića — Velikog i Malog Božića, jer naš narod Novu godinu zove „Mali Božić“, sve to vreme provodi u veselju. Posle Malog Božića, nastaju opet praznici: „Krstov Dan“, „Bogohvaljenje“, „Sveti Jovan“, koji se praznuje 2—3 dana, onda Sv. Sava — s time se na „Savi-nu paticu“ — t. j. drugi dan po Sv. Savi završuju trapavi dani, a u istinu i svetkovanje Božića.

Uoči Božića pada „Badnji dan“ — dan pred njim „Lucin dan“.

Već nekoliko dana pred Božić, deca se raduju i pevaju:

„Ide Boža
I nosi tri noža,
Jednim seče oranicu,
Drugim seče česnicu,
Trećim seče pečenicu!“

Na Lucin dan se obično kolje — ili tuče — pečenicu, i za to se taj dan zove „Lucin dan“. Tog adana deca se između sebe ne smeju tući, jer će onaj koji podigne ruku na drugog patiti cele godine od čireva. Deca obično prete jedno drugom rečima:

„Čiri-miri, dvajest i četiri!“

Na taj dan ne smeju se tućati ni orasi, jer ko to radi, on će cele iduće godine razbijati sudove.

Klanje pečenicu pozdravlja se pucanjem iz pušaka.

Na Badnji dan prestavlja se pečenicu uz vatru i u nju se meće jedna dunja da se ispeče. Ta se dunja posle radi leka čuva dokle god može, a ona leči, kako naš narod veruje „od zaplivanja u grudima“.

I prestavljanje i istavljanje pečenicu pozdravlja se pucanjem iz pušaka, zato se u celom selu, preko celog dana čuje pucanj pušaka.

Posle podne, domaćin ide u šumu da isče badnjak, jednu cerovu glavnu koju oseče do zemlje i to samo sa jedne strane sme da pada iver, a glavna ne sme da se skresava. Pred večer on donosi badnjak i uspravi ga pred kuću. Po tom unosi pečenicu u kuću, a za njom badnjak. Kad unese Badnjak, njega domaćica opet zasipuje beričetom, kao i polaženika sutra dan, a on pozdravlja svu čeljad pozdravom: „Dobro večer i čestiti vam Božić!“

Andra Gavrilović:

Badnje večé

Slušaj oco, kako vihor... Slame nam potresa...

— Slušam sinko, al ne čujem... Nado moja živa, U prošlost mi mis'o tone...

Morad M. Petrović:

Varnice

Ko podje u svet, da traži pravdu... Ljudi obično se vratu grbav sa toga puta.

Kaže se, da je mrav primer vrednoće... da čovek treba da se ugleda na njega.

Dva susedna naroda su kao i dva susedna deteta. Cas se izraju i smeju...

našto sva čeljad odgovara: „Amin da Bog da, i da si nam ti živ i zdrav!“

Preko dana je spremljena puna vreća slame i sad, da bi se te godine patili dobro pilići... majka — domaćica uprti tu vreću na rame...

Kad domaćin unese badnjak, on ga postavlja na ognjište, all tako, da on može dogorevati celu noć.

Proslava badnjeg večera u našeg naroda svodi se na to, što se, posle ovih napred izradjanih običaja, očita domaća molitva...

je i odraslo. A kad se obojica prevrnu onda treća seiri i smeje se.

Suze su jedina i najveća uteha uveljenog čoveka. One razgale dušu njegovu i umiju je toninom, posle čega ona prošapuće: „Bože!“

Hristos je došao na svet da spase čovečanstvo od prvotodnog g'eha i ljudi su ga iz blagodarnosti razapel.

Neko je kazao da je ljubav građina, u kojoj magarca pasu. — Ja mislim, da su u toj žene sočna otava.

Kartanje je jedna zaludnica otmernih i vrlo ograničenih ljudi. Ljudi osrednjih vrednosti nikad ne posvećuju ni trenutak toj zaludnici.

Slepi ljudi imaju vrlo jako razvijeno čulo pipanja, za to od njih treba čuvati kese.

Na svetu nema sitnica, i ljudi se varaju, kad govore o sitnicama, jer na kraju krajeva, ona te sitnice grupišu i dobijaju — krupnice.

Voće i bilje, ne propada od miraza, nego od sunca koje posle miraza dodje.

Od svijui puteva u životu najkraći je put istini, za to se ljudi zamore trčkarajući tome svetilistu, i onda skrenu na drugu stazu, koja je duža i ima odmoraka.

Petlovi objavljuju zoru i onda kad oni se očupa rep i sva pera na krilima.

Stari i novi kalendar i Godina

Prema izvorima i podacima koji nam stoje na raspoloženju, ova objašnjava, koja u produženju donosimo, mislimo, da će zanimati naše čitaoce na početku nove godine.

Zemlja se okreće oko same sebe i oko sunca. Vrijeme koje proteče dokle zemlja jedan put obidje oko sunca zove se godina. Ovo kretanje zemljino oko sunca može se upoređivati ili prema zvijezdama, i onda se zove sidersta ili zvjezdana godina...

Starim Julijevim kalendarom služe se pravoslavni narodi (Rusi, Sibi, Rumunji, Grci, a do prošle godine i Buzari). Novi, Grigorijev kalendar su usvojili godine 1528. u Italiji, Francuskoj, Danškoj, Lotaringiji, Portugalskoj, Spaniji, Českoj i Holandiji...

Ali i tropska godina, koju su najprije usvojili Egipćani, a zatim i Rimljani, nezgodna je za računanje vremena, jer i u njoj nema izvjestan broj cijelih dana niti sati.

istok, pa na zapad, sever i najzad na jug — i to se valja.

Na badnje večé, kod nas se ne sedi dugo, jer treba sutra u jutru raniti, odmah posle pola noći, kad počinje Božić.

MALI PODLISTAK

Istorijski kalendar

Na današnji dan, 6. januara 1766. godine rodio se u Wilsdorfu blizu Drezdena major Ferdinand pl. Schill, čuven sa svoga poljeda izvršenog za vrijeme napoleonskih ratova.

egipatskog matematičara (oko 50 godine prije Hrista) Sisigena i naredi mu da popravi tadašnje pogriješno računanje vremena. Sosigen predložio, da se kretanje mjesečevog sa svim izbac iz računa, i da se trajanje godine odredi jedino prividnim sunčevim kretanjem.

Kako se pak godina ne može početi pošto proteku 6 sati, to je utvrđeno, da se svake proste godine računa 365 dana, a da četvrta godina bude prestupna i da ima 366 dana.

Po Cesarevom kalendaru padala je proljetna ravnodnevica 21. marta. — Na Nikejskom saboru, 325. god. p. Hrista, gornja je razlika već iznošila tri dana, pa s toga kalendar na saboru bude za tri dana popravljen.

I tako do 5. oktobra 1528. godine štatumi oba kalendara su se po'puno slagali medju sobom. Od tog dana je medju njima nastupila razlika, i evo kako je išla prema onome što smo gore rekli.

Starim Julijevim kalendarom služe se pravoslavni narodi (Rusi, Sibi, Rumunji, Grci, a do prošle godine i Buzari). Novi, Grigorijev kalendar su usvojili godine 1528. u Italiji, Francuskoj, Danškoj, Lotaringiji, Portugalskoj, Spaniji, Českoj i Holandiji...

Početak godine. Kod raznih naroda bio je i početak godina vrlo različit. Svi istočni narodi počinjali su godinu proljetnom ravnodnevnicom.

Hrišćansko doba, t. j. Brojanje godina od početka Hristova rođenja usvojeno je u XVI vijeku po prijedlogu kaludjera Dionisija Malog (Dionysius Exiguus), koji je umro oko 556. godine.

nekoliko oficira iz drugih pukova i jedna četa nekog lovačkog bataljuna.

No Schill se u svojim nadama prevorio. Ni u samoj Pruskoj, a kamo li tek u Saksonskoj nije niko htio pristati uz njega. Izdržavši nekoliko borbi, on podje sa svojim natrag kroz Brandenburšku u Mecklenburšku, gdje se nadao, da će ga s. mora pomoći. Englezi. Ovdje podjose protiv njega danske i holandske trupe, saveznici Napoleona. Schill se zatvori u Stralsund i počeo popravljati stara utvrđenja.

Crvenkapa

(Božićna priča.)

Zvali su je „Crvenkapa“, a medju tim ona nije bila ni iz daleka ni iz bliže za rod onaj, koju je kurjak pojeo. To je bila jedna mala seljančica; ona nosaše crvenu kapuljaču i zbog toga je i prozvana seljaci „Crvenkapa“.

Jedne zamske večeri Crvenkapa se beše zadržala u selu Zemlja je bila ispućana i sredjena, ona skliznu i pade u jednu provaliju. Tu je ostala dugo bez života, pa najposle pokuša da se dovuče do kućice.

„O, nesreće, moja sirota mališanko, šta ta te osesilo?“

Sirota mališanka je bila mnogo iznemogla da to kaže. Jak kašalj je tresao, dok je drhtala svim telom ispod iskrpljenog odela. Kad bi u svom krevetu, ona beše tako bleđa, da se stara majka poplaš.

Jedva idući stara sva izlomljena stiže u selo, zamoli doktora i dovede ga kroz crnu noć. Doktor uze fenjer iz ruku staričinih, pogleda malo bledo lice na kome su se videle crvene pege, prisloni svoje uvo uz slabo telo devojčice i u zdahnu slušajući ubrzano disanje, koje izlazaše iz slabih grudi.

Crvenkapa, reče ona, ja te poznajem, to si ti što donosiš lepe korpe sa jagodama, koje moja devojčica tako vola — „Vi imate jednu devojčicu?“ pita Crvenkapa, koja više ne pade, i ljubopitljivo zapitkuje za vreme, dok se pod veštom rukom uvija bandaža oko sirote nagnjene noge. — Jeste, ja imam jednu devojčicu koju mnogo volim, i ja ću te negovati tako po'ako kao što bih negovao nju samu. — Vi ste dobri, reče siroče; ali ja bih želela... ja bih tako želela... reče ona uznemirujući se. — Sta to? upita doktor. — Ja bih tako želela da vidim vašu malu devojčicu! Ali ovdje je tako ružno da je dovedete, dodade mala tužno sklapanjući ruke na svoi romani pokrivač: „Gde nam je dobro nije nikad ružno, Crvenkapa, buđi dobra i ne pokreć se, kad ponovo do jem, dovešću ti moju malu devojčicu.“

tanje oči koje se ogledaju u njenim, i osećajući svilene lokne pristonjene uz njeno goruće telo. Poseta završena. Ta čes dođi? ja sam tvek samal prošapta, Crvenkapa potovo jecajući. Ozbiljna mala gošća odgovori: Jeste... sa tatom... ali ja mislim! Sutra je Božić! Ove iduće noć kad inje iskiti naše krovove, ima jedno tajanstveno dete koje preleti sav svet, noseći malima igračke i radostil. On stanuje tamo gore, iznad obaka i zove se Hristos ili još mali Božić! Molj ga da dodje poruč tebe, sigurno će te naučiti rajskim igrama.“

S francuskog prevela: Vera G. Jovanović (Beograd).

! Izašlo !

Novo ! Novo !

Juraj grof Oršić-Slavetički;

„Na konju i u rovu“

Cijena 2 K.

Može se kupiti u knjižari

S. B. Cvijanovića

Beograd

Knez Mihajlova ul. broj 16.

Porudžbine sa strane šalju se na gornju knjižaru ili na samog pisca: Uredništvo „Beogradskih Novina“, — Beograd.

Lijepo odijelo

pristaje samo lijepome licu. Lijepo se pak lice dobiva samo upotrebom Diana Alabaster pudera i Crème. Cijena male doze III lentića K 2.— Velike doze III lentića K 4.— Može se svagdje dobiti. Glavno prodavalište: „Diana“, Handels A. G. Budapest V., Nádor utca 6.

BOŽIĆNI OGLASNIK

PREPORUČA OVE TVRTKE:

Nirnberško i gablonško stovarište

na veliko

Lazar L. Klein

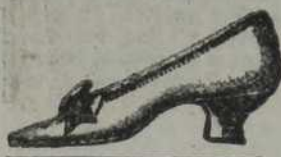
Kralja Milana ulica 12.

ČOJANA POSTAVLJENA

■ KUĆNA OBUĆA! ■

ZENSKÉ I MUŠKÉ U SVIMA VELICI-
: NAMA, OD 22 DO 40 KPUNA. :

Zenske, muške i de-
čije obuće od boksa
i ševroa, plitke du-
boke, dobrog kva-
liteta, preporučuje
stovarište obuće

RADIVOJA SAVINA I DRUGA

Knez Mihajlova ul. 7 — pored „CARA“

Preporučuje se mušterijama da se po-
žure nabaviti čojane kućne obuće dok
— još veliki izbor traje. —

Prikladni darovi za Božić!

UMJERENE CIJENE!

Najveći izbor u draguljima, satovima,
fotografskim i optičkim artiklima kao
i u fotografskim aparatima samo kod

Josefine Griesbach

Beograd, Terazije br. 8.

ŽENSKÉ CIPELE,

plitke i duboke, odličnog kva-
liteta, izradjene od materijala
ranijeg još prije rata № 34, 35,
36, 37 i 38. Mogu se dobiti uz
veoma povoljne cijene u radnji

Kralj Aleksandrova ul. br. 10.
kako na par tako i na više.

KONFEKCIJSKA RADNJA

Natalije K. Jovanović — Terazije 26.

u zgradl Kasna.

Preporučuje vrlo lijep i veliki izbor
ženskih zimskih MANTLOVA,
ŠEŠIRA, BLUZA, ŽIPONA
i PRIPADAKA ZA HALJINE

NOVO OTVORENA RADNJA

BENZION MAZLIACH

u Kr. Milana ul. br. 32, Terazije — „DOM ANKER“

ima na stovarištu veliki izbor rukavica,
kamašna, muških i ženskih sweatera,
trikoa, prsluka, žaketa, narukvica i dr.
Snabdjevena je i svim kosmetičkim ar-
tiklima kao: glicerinom, pomadom,
puderom, mirisima i dr.

KNJIGE, MUZIKALJE (NOTE),
GRAMATIKE I RJEČNICI RAZ-
NIH JEZIKA, MOGU SE DO-
BITI U KNJIŽARI

„NAPREDAK“

BEograd
KNEZ MIHAJLOVA UL. 9.

NOVO OTVORENA

BAZARSKO-NIRNBERŠKA RADNJA

MIHAJLA LJ. POPOVIĆA

KNJAZ MIHAJLOVA UL. 21.

Preporučuje p. gragjanstvu kako ovdje
tako i u unutrašnjosti, svoje bogato sto-
varište: dječjih igračaka, kožne robe,
štapova, raznog šmuka, imitacija di-
jamanata i briljanata u srebru sa 14
kar. pozlate, zvanično žigosane;
kao i pravog amerik. Duple — sa 10
godišnjom garancijom, i ostale razne
korisne predmete podesne za poklone,
naročito za nastupajuće praznike

Božić i Novu Godinu,
sve sa umjerenom — utvrđenom cijenom.

STAMPARIJA

Viljem

Beograd

ZAVOD KLISEA

Kun

Obilićev venac 35.

Prima sve štamparske poslove uz umjerene cijene,
i izvršuje date poručbine tačno i brzo.
Osobito se preporučuje gospodi trgovcima i apo-
tekarima za izradu raznih etiketa.

Podesni darovi za Božić!

Karlsbadski porcelan ser-
visi i staklenine, nippes,
vaze i t. d.

Vazda bogati izbor uz
naročite cijene za Božić.

Tereza Jansen

trgovina porcelana
Beograd, Knez Mihajlova ul. br. 1.
Kraj ljekarne Deitl.

Idealan poklon za Božić je DŽEPNI KINO

koji sa 30 kom. filmovih slika staje
samo Kr. 3:20

Trgovcima popust. Dobiti se
može kao i drugi predmeti za na-
stupajuće praznike samo u

NIRNBERŠKOJ RADNJI
SOLOMONA L. MOŠIĆA
BEOGRAD — TERAZIJA 9.

Važno za gospodje i gospodjice!!

Da se postigne ljepota i higijena
upotrebom prokušanih preparata
kao: Emall-Oriental-Crème, Cré-
me de Citrons, Pasta Díniva,
Pondre Santé et Beauté etc. za-
voda de Beauté à la Paris, Prag.

Može se dobiti samo u glavnom slagalištu:

MARIE BESARABIĆ
DAMEN-FRISEUR-SALON
BEOGRAD, KRALJA MILANA ULICA BROJ 1.

Knjižara i papirnica

Ernest Eichstädt, Beograd

Kneza Mihajla ulica 30.

Za Božićnju i novogodišnju sezonu!

Bogato stovarište

KNJIGA iz lijepe literature. Za omla-
dinu, slikovnice. Naučne knjige. :

MUZIKALJE za glasovir, violinu,
čelo i t. d. u velikom izboru. :

Modni journali. Savremeni spisi.

Veliko stovarište pišaćeg pribora i papirnih potreb-
ština uz umjerene cijene. — Brza posluga!

OBUĆE

ženske
muške i
dečije

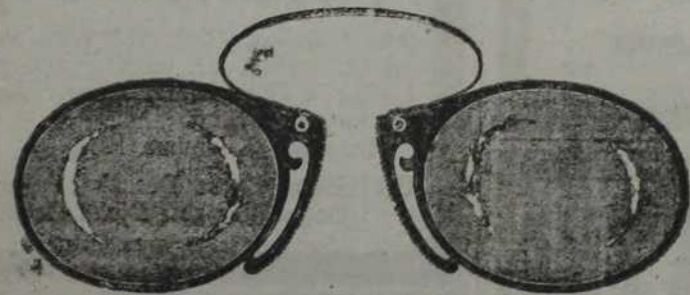
Sandala, Papuča, Blokeja, šnura i krema za obuću

prodaje na tuce i na par

OBUĆARSKA RADNJA

Miloša Savića

Kolarčeva ul. br. 10. Beograd.

G. IDELSON

SPECIJALNA OPTIČKA TRGOVINA, KNEZ MIHAJLOVA ULICA 21.

Veliki izbor cvikera, naočara, lorgnona
u niklu, dublu, zlatu i kornjači. Savjesna izrada
po ljekarskim propisima. Sopstvena radionica
sa oštrenjem i glačanjem.

Solidne cijene.

Ortopedska radionica: Izradba ortopedskih aparata i vještačkih udova.
Izradba ortopedskih midera i bandaža.

BRAĆA NAJMAN

NIRNBERSKA GA-
LANTERIJSKA
RADNJA EN GROS.

KNJAZ MIHAJLOVA 28.

Otprema:

300.000 ružičastih dopisnih bojnih karata (Feldpostkarten);
5.000 kom. blokova za notiranje (Notizabreissblok);
300.000 kom. umjetničkih bojnih dopisnih karata;

dalje:

Umjetničke karte, kopir-olovke, notese (Noticbücher).

Pošiljke na uvidjaj samo ako se unaprijed plati, ali na
povuku. Nepovoljne primam natrag bez ikakvih prepreka.

BALKANSKA AGENTURA E. M. VAJDA, BEOGRAD, Kraljice Natalije ulica br. 76.
Agentura i komisijono zastupstvo u svima strukama.